

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2680/2020
24.06.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Бисерке Живановић и Споменке Зарић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Јелица Бошковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво – Одељење у Краљеву, ради накнаде штете због повреде права на суђење у разумном року, одлучујући о ревизији тужене, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж рр 22/20 од 28.01.2020. године, у седници од 24.06.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж рр 22/20 од 28.01.2020. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Чачку Прр1 4/18 од 26.10.2018. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиле да се тужена обавезе да јој накнади штету изазвану повредом права на суђење у разумном року у висини неисплаћених зарада, накнаде по уговору о делу, регреса, трошкова превоза, трошкова по путним налозима и трошкова превода текста, укупно 570.098,22 динара са законском затезном каматом од 14.05.2007. године до исплате. Ставом другим изреке, тужиле је обавезана да туженој накнади парничне трошкове у износу од 6.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж рр 22/20 од 28.01.2020. године, усвојена је жалба тужиле и преиначена првостепена пресуда тако што је усвојен тужбени захтев тужиле и тужена обавезана да јој накнади штету изазвану повредом права на суђење у разумном року, укупно 570.098,22 динара са законском затезном каматом од 22.02.2018. године до исплате. Одбијен је тужбени захтев тужиле за исплату законске затезне камате на досуђени износ почев од 14.05.2007. године до 22.08.2018. године. Тужена је обавезана да тужиле накнади трошкове парничног поступка у износу од 40.500,00 динара.

Против другостепене пресуде, заступник тужене је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Сл. гласник РС“, бр.72/11...87/18), и утврдио да ревизија није основана.

У поступку нема битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2) ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је била запослена у Предузећу „ПКС Латекс – ХЛЦ“ АД Чачак, над којим је 25.12.2006. године отворен стечајни поступак у коме је тужила благовремено пријавила своје потраживање. Закључком Трговинског суда у Чачку од 14.05.2007. године утврђено је да је у целости основано потраживање тужиле на име неисплаћених зарада по уговору о делу, регреса за годишњи одмор, трошкова превоза, трошкова по путним налозима и трошкова превода текста, у износу главног дуга од 500.797,75 динара, увећаног за законску затезну камату од дана доспећа до дана покретања стечајног поступка од 69.305,47 динара, што чини потраживање у износу од 570.098,22 динара и четврти исплатни ред. Решењем Привредног суда у Чачку од 16.06.2017. године утврђено је да је подносиоцу АА из ..., овде тужили, повређено право на суђење у разумном року у стечајном поступку пред Привредним судом у Чачку, Ст 4/2010, и наложено је том суду да предузме све потребне мере како би се стечајни поступак окончао у најкраћем року, а најдуже за четири месеца. Пресудом Основног суда у Чачку Прр 260/17 од 26.12.2017. године усвојен је тужбени захтев тужиле и тужена обавезана да јој на име новчаног обештећења за неимовинску штету због повреде права на суђење у разумном року исплати 500 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, на терет буџетских средстава Републике Србије.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепеном пресудом је одбијен тужбени захтев тужиле за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року. По оцени првостепеног суда, тужила није доказала узрочно последичну везу између настале штете и утврђене повреде права на суђење у разумном року, односно постојање одговорности тужене за насталу штету у смислу члана 154. став 2. у вези члана 172. став 1. Закона о облигационим односима.

По оцени Врховног касационог суда, правилно је у побијаној другостепеној пресуди примењено материјално право када је првостепена пресуда преиначена и усвојен тужбени захтев тужиле за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року.

Према члану 31. став 1. Закона о заштити права на суђење у разумном року, странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, у року од једне године од дана када је стекла право на правично задовољење. Ставом трећим овог члана прописано је да је одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року објективна. Према члану 32. овог закона, новчано обештећење и накнаду имовинске штете исплаћује суд или јавно тужилаштво који су повредили право на суђење у разумном року, а чланом 22. је прописано стицање права на правично задовољење.

Тужили је решењем Привредног суда у Чачку утврђена повреда права на суђење у разумном року у стечајном поступку у коме остварује потраживања на исплату новчаних износа из радног односа. Стечајни поступак је покренут 25.12.2006. године и још увек није окончан, па ни након утврђења да је тужили у стечајном поступку повређено право на суђење у разумном року и наложено поступајућем судији да предузме све потребне мере како би се стечајни поступак окончао у најкраћем року, а најдуже у року од четири месеца. С обзиром да органи тужене нису предузели неопходне мере да се стечајни поступак оконча, постоји одговорност тужене за накнаду штете у смислу члана 172. ЗОО. Из одредбе члана 31. став 3. Закона о заштити права на суђење у разумном року произлази да је одговорност тужене Републике Србије објективна, а у конкретном случају тужена не наводи уверљиве разлоге за пропусте њених органа, односно стечајног суда, нити су утврђени пропусти тужиле који би имали за последицу продужење трајања стечајног поступка, што би могло довести до делимичног или потпуног ослобођења тужене од одговорности за насталу штету, у смислу члана 192. Закона о облигационим односима.

Утврђеном повредом права на суђење у разумном року, односно тиме што стечајни поступак није окончан у периоду дужем од 10 година, повређено је тужилино право на имовину, загарантовано чланом 1. Протокола 1, уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода и чланом 58. Устава Републике Србије, и дошло је до умањења њене имовине, чиме јој је проузрокована материјална штета предвиђена чланом 155. Закона о облигационим односима. Због тога је тужена у обавези да тужили накнади насталу штету, сагласно пракси Европског суда за људска права и Уставног суда, и исплати јој новчане износе на име неисплаћених зарада и осталих примања по основу рада, са припадајућом законском затезном каматом, у висини потраживања из Закључка Трговинског суда у Чачку од 14.05.2007. године (пресуда Европског суда за људска права у предмету Маринковић против Србије, Одлуке Уставног суда Уж 1717/10 од 21.03.2013. године, Уж 5551/2011 од 20.06.2013. године и Уж 807/2015 од 03.08.2018. године), без обзира на то што је поступак стечаја за наплату истог новчаног потраживања још увек у току.

Супротно ревизијским наводима, подношењем тужбе за накнаду штете по основу повреде права на суђење у разумном року након окончања стечајног поступка, тужила би била преклудирана у праву да тражи ову накнаду, имајући у виду да је законом прописан рок за подношење тужбе од једне године од дана када је подносилац приговора стекао право на правично задовољење, а у конкретном случају је тај рок почео да тече 16.10.2017. године, након истека рока у коме је поступајући судија био дужан да предузме потребне мере како би се стечајни поступак окончао.

Остали ревизијски наводи о погрешној примени материјалног права такође су неосновани.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци, на основу члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа - судија
Јасминка Станојевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић